

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 114/2018 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen kuljettajayrittäjien kuljettajapalvelun myymisestä työsuoritteena

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Eero Suutarin /kok näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 114/2018 vp:

Miksi ammattikuljettaja ei voi myydä työsuoritettaan toiselle yritykselle samaan tapaan kuin muut ammattitaitoaan myyvät ammatinharjoittajat ja

mitä hallitus aikoo tehdä helpottaakseen ammattikuljettajien työsuoritteiden myymistä?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Työsuhteen tunnusmerkistöstä on pakottavalla tavalla säädetty työsopimuslain 1 luvun 1 §:ssä. Työsopimuksesta on kysymys silloin, kun työntekijä sitoutuu henkilökohtaisesti tekemään työtä työnantajan lukuun tämän johdon ja valvonnan alaisena palkkaa tai muuta vastiketta vastaan. Tunnusmerkkejä arvioidaan kokonaisuutena. Johtoa ja valvontaa koskeva tunnusmerkki on kuitenkin keskeinen arvioitaessa, tekeekö henkilö työtä toiselle yrittäjä- vai työntekijäasemassa. Työsuhteessa tehtävälle työlle on tyypillistä työn suorittajan epäitsenäinen asema suhteessa työn teettäjään työtä koskevissa asioissa. Työnantaja voi työn johto- ja valvontaoikeutensa kautta määrätä muun muassa siitä, miten, missä ja milloin työ tulee suorittaa. Koska työsuhteen tunnusmerkeistä on säädetty pakottavalla tavalla, työn teettäjä ja työn suorittaja eivät siten voi keskinäisellä sopimuksellaan sopia oikeussuhteen luonteesta ja siten välttää työsuhteeseen liittyviä velvoitteita.

Verolainsäädännössä ei ole määritelty työsuhteen käsitettä. Työsuhteen syntymistä arvioidaan kokonaisarvosteluna, jossa muiden työ- tai toimeksiantosuhteiden tosiasiallisten tunnusmerkkien ohessa otetaan huomioon myös työoikeudellisen työsuhteen tunnusmerkit. Verohallinto on antanut ohjeen, Palkka ja työkorvaus verotuksessa (23.2.2018, dnro A7/200/2018), jossa käsitellään palkan ja työkorvauksen välistä rajanvetoa. Ohjetta sovelletaan niin ennakkoperinnässä kuin soveltuvien osin suorituksen saajan verotusta toimitettaessa.

Työtä, tehtäviä ja palveluksia voidaan tehdä työsuhteessa tai muussa sopimussuhteessa (toimeksiantosuhteessa). Kyseessä on toimeksiantosuhte, jos osapuolten välillä on tehty toimeksiantosopimus, toimeksiantosuhteen tunnusmerkit täyttyvät ja myös osapuolten tosiasiallinen toiminta tukee toimeksiantosuhteen syntymistä. Verohallinnon ohjeella ei ole rajoitettu millään toimialalla toimivien mahdollisuutta tehdä työtä toimeksiantosuhteessa eli myös kuljetuspalveluita tarjoavat elinkeinonharjoittajat voivat lähtökohtaisesti toimia toimeksiantosuhteessa.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 114/2018 vp

Työ- tai toimeksiantosuhteen syntyminen ratkaistaan erilaisten muodollisten ja tosiasiallisten tunnusmerkkien kokonaisarvioinnin perusteella. Muodolliset tunnusmerkit liittyvät erilaisiin yritystoiminnan aloittamiseen ja yrittäjänä toimimiseen liittyvien velvoitteiden täyttämiseen. Tosiasialliset tunnusmerkit liittyvät maksajan ja saajan välisen sopimussuhteen mukaisten velvoitteiden sisältöön sekä todellisiin työskentelyolosuhteisiin ja -ehtoihin. Yleensä kysymys on toimeksiantosuhteesta, kun työn tekee yritys tai yrittäjä, joka on hoitanut kuntoon yritystoiminnan aloittamiseen ja yrittäjänä toimimiseen liittyvät velvoitteet.

Verohallinnon edellä mainitussa palkkaa ja työkorvausta koskevassa ohjeessa on käsitelty työssä tarvittavien työvälineiden, tarvikkeiden ja materiaalien merkitystä työ- ja toimeksiantosuhteissa. Lähtökohtana on, että työsuhteessa työ tehdään pääasiassa työnantajan hankkimilla, kustantamilla ja työntekijöilleen tarjoamilla työvälineillä. Työsuhteinen työntekijä ei siis kannata työnantajalle kuuluvia kustannuksia.

Toimeksiantosuhteen luonteeseen puolestaan kuuluu, että toimeksiantosuhteinen elinkeinonharjoittaja hankkii ja myös kantaa kustannukset harjoittamassaan toiminnassa tarvittavista työvälineistä, tarvikkeista ja materiaaleista. Myös Verohallinnon ohjeessa on lähtökohtana todettu, että toimeksiantosuhteessa toimeksisaaja käyttää työssään omia työvälineitään ja tarvikkeitaan.

Vaatus omista työvälineistä ja tarvikkeista ei kuitenkaan ole ehdoton. Toimeksisaajan ei tarvitse omistaa työssä tarvittavia työvälineitä (esimerkiksi kuorma-autoa), vaan hän voi hallita niitä myös leasing- tai muun vuokrasopimuksen perusteella. Työssä tarvittavat välineet voidaan vuokrata myös toimeksiantajalta. Jos työvälineet vuokrataan toimeksiantajalta, on niistä maksettava käypää vuokraa.

Verohallinnon ohjeessa on mainittu esimerkkejä toimialoista, joilla toiminnan harjoittaminen toimeksiantosuhteessa käytännössä edellyttää kalliiden koneiden ja laitteiden hankkimista tavalla tai toisella. Ohjeen mukaan esimerkiksi kuorma- tai linja-auton, taksin, kaivinkoneen taikka muun ajo- tai kulkuneuvon tai työkoneen kuljettaja on tyypillisesti toimeksiantosuhteessa, jos hän omistaa tai vuokrasopimuksen perusteella hallitsee työssään käyttämäänsä ajoneuvoa tai työkonetta. Jos henkilö ei omista tai vuokrasopimuksen perusteella hallitse toiminnassa tarvittavia koneita ja laitteita, tai ei maksa käypää korvausta toimeksiantajalle tämän koneista ja laitteista, kyse ei voi olla toimeksiantosuhteesta.

Ilman omaa kuljetuskalustoa ja liikennelupaa tapahtuneen pelkän kuljettajapalvelun myynnistä saatua suoritusta on oikeuskäytännössä pidetty palkkana. Verotuskäytännössä ei edellytetä sitä, että kuljettaja on palkattava työsuhteeseen. Toimeksiantosuhteen luonteeseen kuitenkin kuuluu, että elinkeinonharjoittaja hankkii ja myös kantaa kustannukset harjoittamassaan toiminnassa tarvittavista työvälineistä, tarvikkeista ja materiaaleista.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 114/2018 vp

Helsinki 24.4.2018

Valtiovarainministeri Petteri Orpo